

2009D56371

.....

Anonimisering in belastingzaken

Nr.

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld ... november 2009

Binnen de vaste commissie voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de schriftelijke vragen van het lid Bashir (SP) over het artikel «Gemeente vecht voor fiscale truc met btw» (Aanhangsel Handelingen II, 2009–2010, nr. 276) enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 12 november 2009 aan het kabinet voorgelegd. Bij brief van ... zijn ze beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Blok

De griffier van de commissie,
Berck

I VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de (beantwoording van de) schriftelijke vragen van het lid Bashir (SP) en het krantenartikel waarop een en ander is gebaseerd. Genoemde leden hebben hierover een aantal vragen.

In het artikel «Gemeente vecht voor fiscale truc met btw» in het NRC Handelsblad d.d. 28 augustus 2009 wordt vermeld dat de zittingsdatum van het hoger beroep van de gemeente wordt geheimgehouden en dat de zitting zelf besloten is. Gezien het feit dat de zaak nog sub judice is hebben de leden van de CDA-fractie geen vragen over deze specifieke casus, maar genoemde leden vragen zich wel af of het kabinet nader kan toelichten in hoeverre zij het met hen eens is dat het onwenselijk is dat belastingrechtspraak met betrekking tot democratisch gekozen instellingen en instellingen die in belangrijke mate met publieke middelen zijn gefinancierd achter gesloten deuren plaatsvindt? Kan het kabinet nader ingaan op de vraag of de organen die deze instellingen moeten controleren, zoals gemeenteraden, waterschappen, provinciale staten en de Tweede Kamer, hun werk wel naar behoren kunnen doen indien belastingrechtspraak van deze instellingen wordt geheimgehouden? Genoemde leden verzoeken het kabinet een overzicht te geven van de manier waarop een en ander in ons omringende landen is geregeld (in ieder geval België, Duitsland, Luxemburg, Denemarken en Groot-Brittannië)?

De fractieleden van het CDA hebben kennisgenomen van het feit dat in de zogenaamde anonimiseringsrichtlijn van de Raad voor de rechtspraak het volgende is vermeld:

«Voor belastingzaken gelden bijzondere voorschriften ter bescherming van persoonlijke en financiële gegevens van belastingplichtigen (art. 27g, 30 en 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen). Dit impliceert dat in belastingzaken de namen van rechtspersonen wel worden geanonimiseerd. De vorm van de rechtspersoon blijft staan (BV, NV, Inc etc). Namen van banken, verzekeringsmaatschappijen, brancheorganisaties, beursgenoteerde vennootschappen mogen wel blijven staan, tenzij zij belanghebbende zijn. Namen van publiekrechtelijke lichamen of instanties (gemeenten, provincies, waterschappen etc.) hebben geen privésfeer en hoeven niet geanonimiseerd, ook niet als zij zelf belanghebbende zijn.» Kan het kabinet de genoemde leden duiden hoe deze richtlijn precies in de praktijk wordt toegepast? En kan zij in het toegezegde overleg met de Hoge Raad en de Raad voor de rechtspraak hierop nader in gaan? Wordt in dit overleg ook stilgestaan bij de openbaarmaking ten aanzien van belastingrechtspraak met betrekking tot instellingen die in belangrijke mate met publieke middelen zijn gefinancierd?

Kan het kabinet er dus voor zorgen dat binnen twee maanden uitspraken met betrekking tot democratisch gekozen instellingen en instellingen die in belangrijke mate met publieke middelen zijn gefinancierd openbaar zullen zijn, evenals de betreffende rechtszittingen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van de antwoorden op de schriftelijke vragen over een gemeente die in een rechtszaak met de Belastingdienst is verwickeld over een fiscale truc.

Omdat de kwestie nog onder de rechter is, zijn de leden van de fractie van de PvdA van mening dat het nog niet opportuun is om een inhoudelijk

oordeel te geven op de zogenaamde truc. Zij zullen hier mee wachten tot een volgende rechterlijke uitspraak.

Wel hebben zij nog een vraag over de anonimisering van gegevens van natuurlijke en rechtspersonen bij belastingzaken. Zij ontvangen graag een reactie op de artikelen «Pleidooi voor openbare belastingrechtspraak» van mr. dr. Van Suilen (NTR, uitgave 21, 22 mei 2008, nr. 2008/933) en de aantekening in Vakstudienieuws waar op de antwoorden op de schriftelijke vragen wordt gereageerd. Graag ontvangen deze leden een beschouwing van het kabinet over de voor- en nadelen van zowel anonimisering als openbaarmaking van deze gegevens.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de fractie van de SP hebben met interesse kennisgenomen van het artikel «Gemeente vecht voor fiscale truc met btw» en de daarop beantwoorde vragen van het lid Bashir (SP) door de minister van Justitie.

Kan de minister van Justitie nader ingaan op de afweging die de rechter in de schriftelijke vragen genoemde procedure heeft gemaakt, namelijk om het geheim blijven van de naam van de gemeente voorrang te geven boven de belangen van de samenleving in het kennen van de naam van de betrokken gemeente en de democratische controle daarop? Zou de rechter volgens de minister van Justitie onderscheid maken als in een dergelijke geval bestuursorganen die belastingconstructies toepassen constructies zouden gebruiken die buiten de wet vallen of zelfs frauduleus zijn?

Kan de staatssecretaris van Financiën als procespartij van de in de schriftelijke vragen genoemde procedure – eventueel gebruik makend van de ontheffing van art. 67 derde lid AWR – de Tweede Kamer mededelen welke gemeente de procedure heeft gevoerd opdat de democratie haar werk kan doen? Zo nee, waarom niet en kan de staatssecretaris de Tweede Kamer daar door middel van een vertrouwelijke brief nader over informeren?

Waar ligt volgens de minister van Justitie de oorzaak van de vergaande anonimisering, bij de rechters of uitsluitend bij de wetgever? In de antwoorden op de schriftelijke vragen geeft de minister van Justitie namelijk aan dat hij bereid is om met de Raad voor de Rechtspraak en de Hoge Raad te bespreken of het automatisme waarmee uitspraken ten aanzien van publieke middelen gefinancierde procespartijen worden geanonimiseerd, kan worden opgeheven. Is de minister van Justitie bereid de Tweede Kamer te informeren of dit overleg heeft plaatsgevonden en wat de uitkomsten van het overleg waren? Is het kabinet ook van mening dat het schrappen van het automatisme waarmee uitspraken worden geanonimiseerd ook voor semi-publiekrechtelijke instellingen moet gelden?

Hoe kan de minister van Justitie de mededeling die de Raad voor de rechtspraak hem heeft gedaan dat voor uitspraken in belastingzaken in alle gevallen geldt, dat de gerechten in verband met de bescherming van bedrijfsbelangen niet alleen gegevens van natuurlijke personen maar ook die van rechtspersonen anonimiseren rijmen met de anonimiseringsrichtlijnen van de rechtspraak dat publiekrechtelijke lichamen of instanties geen privésfeer hebben en daarom niet hoeven te worden weggelaten, ook niet als zij zelf belanghebbende zijn? Kan de minister nagaan wat de opstelling van de Hoge Raad in deze is?

Klopt het dat bijvoorbeeld België, Duitsland, Frankrijk, Denemarken, Zweden en Groot-Brittannië belastingprocedures openbaar behandelen, in elk geval bij bestuursorganen? Zo ja, waarom hebben deze landen wel openbare belastingprocedures en kiest Nederland voor een besloten karakter?

Onderschrijft het kabinet de mening van de leden van de fractie van de SP dat openbaarheid van terechtzittingen een fundamenteel principe in een rechtsstaat is waarvan slechts in uitzonderlijke omstandigheden – die van geval tot geval moeten worden bezien – mag worden afgeweken? Wat gaat het kabinet doen om deze openbaarheid te bevorderen?

Kan de staatssecretaris cijfermatig en inhoudelijk inzicht geven in de mate waarin de btw-constructies waarin partijen in juridische zin een levering verrichten, maar waarbij de verkrijger van bijvoorbeeld een onroerende zaak niet de macht verkrijgt om over die zaak als eigenaar te beschikken, voorkomen bij gemeenten alsook bij andere publiekrechtelijke lichamen? Kan de staatssecretaris aangeven in welke mate de Belastingdienst al dan niet succes heeft bij de bestrijding van dergelijke constructies? Zou volgens de staatssecretaris gesteld kunnen worden dat gemeenten die geen belastingconstructies toepassen meer getrouw (de bedoeling van) de belastingwet naleven dan de gemeenten die wel btw-constructies toepassen?

Uit de antwoorden op de schriftelijke vragen blijkt dat er nog niet kan worden ingegaan op de vraag of er valsheid in geschrifte is gepleegd. Wat gaat het kabinet doen indien er wel sprake is van valsheid in geschrifte? Is het kabinet bereid om de Tweede Kamer hiervan op de hoogte te houden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het antwoord van de regering op de schriftelijke vragen van het lid Bashir betreffende het artikel «gemeente vecht voor fiscale truc met btw». De leden van de VVD-fractie houden niet van fiscale trucage, vinden dat publieke en semipublieke lichamen daarin een voorbeeldfunctie hebben en hebben derhalve de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie verzoeken het kabinet in te gaan op de aantekeningen van VakstudieNieuws (jaargang 64, nr. 53 – 5 november 2009) waarin wordt gesteld dat namen van publiekrechtelijke lichamen of instanties (gemeenten, provincies, waterschappen etc) geen privé sfeer hebben en niet hoeven te worden weggelaten, ook niet als zij zelf belanghebbende zijn. Kan het kabinet aangeven waarom de rechtbank desalniettemin heeft besloten van de anonimiseringsrichtlijn af te wijken?

Het kabinet heeft aangegeven bereid te zijn om met de Raad voor de rechtspraak en de Hoge Raad te bespreken of het automatisme waarmee uitspraken ten aanzien van met publieke middelen gefinancierde procespartijen worden geanonimiseerd, kan worden aangepast. Het kabinet lijkt de zaken om te draaien. De oorzaak van de anonimisering van fiscaalbestuursrechtelijke uitspraken ligt namelijk bij de wetgever en niet bij de Raad voor de rechtspraak of de Hoge Raad. Moeten de leden van de VVD-fractie bovenstaande intentie dan zo lezen dat het kabinet stappen in de orde van herziene wetgeving zal gaan nemen? Zo neen, wat beoogt ze dan te gaan doen?

De leden van de VVD-fractie vragen het kabinet te beargumenteren waarom bij belastingrechtspraak sprake is van een besloten rechtspraak. Voorts vragen de leden van de VVD-fractie de regering om hen een

overzicht te verschaffen van in welke Europese lidstaten de belasting-rechtspraak nog meer besloten is. De aan het woord zijnde leden vragen het kabinet in te gaan op de argumentatie en het pleidooi van mr.dr. A.J.H. van Suilen («Pleidooi voor openbare belastingrechtspraak» in NTFR uitgave 21, 22 mei 2008; 2008/933) voor openbare belastingrechtspraak.

De desbetreffende gemeente heeft aangegeven in beroep te gaan tegen het vonnis. Er is dus nog geen duidelijkheid over het feit of er sprake is van het misdrijf van valsheid in geschrift, daar de zaak nog niet is gesloten. Daarbij geeft de regering aan dat gemeenten autonoom zijn en dat het de gemeenteraad is die binnen de mogelijkheden van de wet kaders kan aangeven en aan een eventuele wijziging van de gemeentelijke administratie consequenties kan verbinden. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat zij deze kwestie niet onopgemerkt mag aflopen met een sisser. Derhalve vragen de leden het kabinet de Kamer op de hoogte te houden van de voortgang (een uitspraak en de eventuele vervolgstappen van de gemeenteraad van de desbetreffende gemeente) van deze kwestie.

Zijn er meerdere gevallen bekend waarbij een gemeente zich schuldig heeft gemaakt aan fiscale trucage? Zo ja, hoeveel gemeenten en welke gemeenten?

II REACTIE VAN HET KABINET